

A. Wymagania formalne brak	
B. Wymagania wstępne Wiedza z zakresu fonetyki, fleksji, słowotwórstwa i składni w ujęciu synchronicznym i diachronicznym.	
Cele kształcenia Zdobycie wiedzy praktycznej i teoretycznej z zakresu znajomości dialektów i gwar polskich, oraz ich współczesnego funkcjonowania w Polsce, za granicą i w przestrzeni internetowej.	
Treści programowe A. Problematyka wykładu: Terminy: dialektologia, dialekt, gwara, narzecze i etnolekt, gwaroznawstwo; dialektyzmy i regionalizmy; rola gwar i dialektów we współczesnej kulturze; historia polskiej dialektologii i metody badań dialektologicznych (geografia lingwistyczna); zapoznanie z dialektalnymi cechami fonetycznymi (zróżnicowanie polszczyzny w zakresie fonetyki międzywyrazowej, realizacja samogłosek i/y, współczesna artykulacja samogłosek tzw. ścieśnionych, redukcja samogłosek nieakcentowanych, wymowa samogłosek nosowych, nagłosowe protezy, istota mazurzenia, mieszania szeregów i kaszubienia, zróżnicowanie w zakresie artykulacji spółgłosek wargowych miękkich, spółgłoski tylnojęzykowe miękkie i ich współczesna realizacja), morfologicznymi (np. wybrane dialektalne sufiksy słowotwórcze i fleksyjne rzeczowników, przymiotników i czasowników) i składniowymi; charakterystyka głównych dialektów polskich: mazowieckiego, wielkopolskiego, małopolskiego, śląskiego; status językowy kaszubszczyzny; leksyka gwarowa; stylizacja gwarowa i nowe konteksty występowania w kulturze (reklamy, filmy, dzieła teatralne, kabarety, internet itp.), język folkloru – styl artystyczny gwary; onomastyka dialektalna; gwary polskie za granicą; równoległy opis gwary i kultury.	
Wykaz literatury Literatura podstawowa: Karol Dejna, Dialekty polskie, Warszawa 1997. Kazimierz Nitsch, Wybór polskich tekstów gwarowych, Warszawa 1960. Zenon Sobierajski (red.), Teksty gwarowe i folklor z różnych stron Polski, Poznań 1991. Stanisław Urbańczyk, Zarys dialektologii polskiej, Warszawa 1967 (lub wyd. nast.). Encyklopedia języka polskiego, pod red. Stanisława Urbańczyka, wyd. 2, Wrocław 1991. Kompendium internetowe: www.gwarpolskie.uw.edu.pl Literatura uzupełniająca: Antropologia słowa. Zagadnienia i wybór tekstów, oprac. G. Godlewski, A. Mencwel, R. Sulima, Warszawa 2004. Janusz Anusiewicz, Lingwistyka kulturowa. Zarys problematyki, Wrocław 1995. Stanisław Dubisz (red.), Język polski poza granicami kraju, Opole 1997 (wybrane artykuły m.in. H. Karaś, Z. Sawaniewskiej-Mochowej i J. Mędelskiej, Z. Gałęckiego). Etnolingwistyka a leksykografia. Tom poświęcony Profesorowi Jerzemu Bartmińskiemu, red. nauk. W. Chlebda, Opole 2010. Jadwiga Kowalik, Regionalizmy leksykalne w mowie mieszkańców Krakowa, [w:] Studia nad polszczyzną mówioną Krakowa, cz. 2, Kraków 1984 Marian Kucała, Terytorialne zróżnicowanie polszczyzny, [w:] O zagrożeniach i bogactwie polszczyzny, red. J. Miodek, Wrocław 1995, s. 163-169. Marian Kucała, O słownictwie ludzi wyzbawiających się gwary, „Biuletyn PTJ” XIX, 1960, s. 141-156. Marian Kucała, Hiperdialektyzacja, [w:] Z polszczyzny historycznej i współczesnej, red. T. Ampel, Rzeszów 1997, s. 28-34. Halina Pelcowa, Pokoleniowość i sytuacyjność – dwa istotne czynniki różnicowania się języka mieszkańców współczesnej wsi, [w:] Gwary dziś. T. 3. Wewnętrzne zróżnicowanie języka wsi, red. J. Sierociuk, Poznań 2006, s. 139-153. Janusz Rieger, Język polski na Wschodzie, [w:] Współczesny język polski, pod red. J. Bartmińskiego, Warszawa 2001. wybrane hasła w: Język kaszubski. Poradnik encyklopedyczny, red. J. Treder, wyd. 2., Gdańsk, 2006.	
Kierunkowe efekty uczenia się K_W07 K_U05, K_U07 K_K02, K_K05	Wiedza K_W07 Student: <ul style="list-style-type: none"> zna, rozumie i stosuje zaawansowane metody analizy językoznawczej w swoich badaniach w celu rozpoznania procesów językowych w tekstach gwarowych, rozróżniania sposobów mapowania zjawisk gwarowych, scharakteryzowania cech językowych dialektów polskich przy wykorzystaniu historii polskiej dialektologii (K_W07). Umiejętności K_U05, K_U07 Student: <ul style="list-style-type: none"> posiada pogłębione umiejętności badawcze z zakresu współczesnej dialektologii, obejmujące analizę różnorodnych tekstów gwarowych, uogólnienie wyników badań, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych

	<p>problemów (K_U05);</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi wyszukiwać w różnych źródłach wiadomości nt. dialektologii współczesnej, selekcjonować je i porządkować; prezentować wyniki swoich poszukiwań (K_U05); • proponuje sposoby mapowania zjawisk gwarowych (K_U05); • analizuje i weryfikuje wybrane teksty gwarowe (K_U05); • formułuje wnioski na podstawie analizy tekstów gwarowych (K_U05); • porównuje cechy językowe polskich dialektów (K_U05); • potrafi organizować i kierować zespołowymi badaniami językoznawczymi z zakresu dialektologii (K_U07). <p>Kompetencje społeczne (postawy)</p> <p>K_K02, K_K05</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi weryfikować przyswajane treści językoznawcze z zakresu współczesnej dialektologii polskiej oraz docenia wartość posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów (K_K02); • aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego, literackiego i językowego regionu, kraju i Europy (K_K05); • rozumie potrzebę dbania o dziedzictwo językowe i docenia jego wagę dla zachowania tożsamości narodowej (K_K05); • propaguje odpowiednie wzorce zachowań językowych (K_K05); • potrafi pracować samodzielnie i w grupie (K_K05); • samodzielnie podejmuje proste działania badawcze (poszukiwanie śladów dawnych procesów językowych we współczesnych gwarach) (K_K05).
<p>Kontakt</p> <p>roza.wosiak-sliwa@ug.edu.pl</p>	